Poštnina plačana v gotovini | Leto III. | V Ljubljani, v ponedeljek dne 6. oktobra 1930. | Št. 40. | Posamezna številka Din 1

SLOVENSKI LIST

Izhaja vsak ponedeljek zjutraj

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 3487, interurban 3487
Rokopisi se ne vračajo

Posamezna št. 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. Celoletna naročnina 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Inserati po dogovoru

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6/II
Poštni ček. račun, Ljubljana 15.179
Telefon štev. 2549

Največji zrakoplov sveta eksplodiral

Angleški zrakoplov R 101 je na svojem prvem poletu v Indijo eksplodiral -- Od 58 oseb, ki so bile na zrakoplovu, jih je zgorelo 50, med njimi angleški letalski minister Lord Thomson

London, 5. okt. as. Angleški zrakoplov »R 101« je preteklo noč na svojem potovanju v Indijo eksplodiral pri vasi Alonne pri Beauvaisu v Franciji, severno od Pariza. Izmed 58 oseb, ki so bile na krovu, jih je zgorelo 50, med njimi angleški minister za zrakoplovstvo lord Thomson.

London, 5. okt. as. Preteklo noč ponesrečeni angleški zrakoplov »R 101« je preganjala nesreča od začetka graditve pa do njegovega groba v plamenu. Gradnja je trajala mnogo dalj kakor bratskega zrakoplova »R 100«. Vedno je bilo treba spreminjati konstrukcijo. Ko je bil zrakoplov spomladi dogotovljen in je poskusil prvo vožnjo, se je izkazalo, da vzgonska sila zrakoplova ni zadoščala, da bi mogla dvigniti izredno težko strojno napravo za težke motorje na olje, ne da bi bila ogrožena linearna togost. Da se prepreči vpognjenje zrakoplova, se je moral pregraditi in izdatno povečati, da bi se mogla doseči drugačna razdelitev teže. Kakor se sedaj priznava, so pri tem znatno zmanjšali zalogo goriva. Večji zrakoplov »R 101« je začel včeraj svojo pot samo s 35 tonami, dočim je manjši »R 100« imel pri svojem poletu v Kanado 34 ton.

Ker so bili v parlamentu nasprotniki graditve velikih zrakoplovov zelo kritično razpoloženi radi zakasnitve dograditve »R 101«, je kabinet ponovno prosil ministra za zrakoplovstvo, naj poskrbi za to, da bosta do sestanka parlamenta dne 28. oktobra oba zrakoplova absolvirala velika uspešna potovanja preko morja. »R 100« je izvršil svojo pot v Kanado ob najlepšem vremenu do ustja reke Sv. Lovrenca brez incidentov, potem pa se je pojavil defekt v strojih, ki se v Kanadi ni mogel popraviti in je moral zrakoplov k sreči ob najlepšem vremenu vrniti se domov s štirimi motorji.

Kljub pogostim spremembam konstrukcije na zrakoplovu »R 101« se je objavila pot v Indijo šele za včeraj zvečer, dasi je ta kratek čas zadostoval samo za dva kratka poskusna poleta nad južno in srednjo Anglijo. Po uspehu teh poskusnih poletov, ki znašajo samo petino dolžine in trajanja poskusnih poletov zrakoplova »R 100«, niso prišle v javnost nobene natančne vesti. Objavilo se je samo, da ima zrakoplov prostora za 42 potnikov. Razen petih častnikov in 37 mož posadke je bilo sprejetih samo 10 potnikov, med njimi minister za zrakoplovstvo lord Thomson, šef angleškega civilnega letalstva, podmaršal sir Seafton Brancker in oba konstrukterja zrakoplova, podpolkovnik Richmond in major Scott. Ostalih 6 potnikov so bili častniki angleškega, indijskega in avstralskega brodovja. Parlamentarce in časnikarje so izključili iz vožnje radi tega, da bo morda potrebno celo večino tehničnega osebja pustiti v Indiji, če bi se izkazalo, da bi vroča klima v Egiptu ali v Indiji ovirala sposobnost vzgona, ali če bi bilo potrebno, povečati zalogo goriva.

Zrakoplov je torej včeraj zvečer ob 19.35 iz Cardingtona nastopil potovanje s 35 tonami goriva ter z živili in vodno zalogo, ki je bila preračunana samo za štiri dni. Že pred odhodom je prišlo do prve nezgode. Spustilni motorji, katere so imeli pognati monterji, so najprej odpovedali ter je bilo potrebno dve uri dela, predno so spustilni motorji začeli funkcionirati. Neposredno pred odhodom je dobil major Scott, poveljnik zrakoplova, iz neke evropske postaje svarilo, da divja vihar, radi česar je kurz zrakoplova spremenil bolj proti zahodu. V zadnjem trenutku se je sklenilo, da vzame zrakoplov smer od Bedforda preko Londona in Pariza, vzhodno od Bordeauxa, od tam pa preko Sardinije

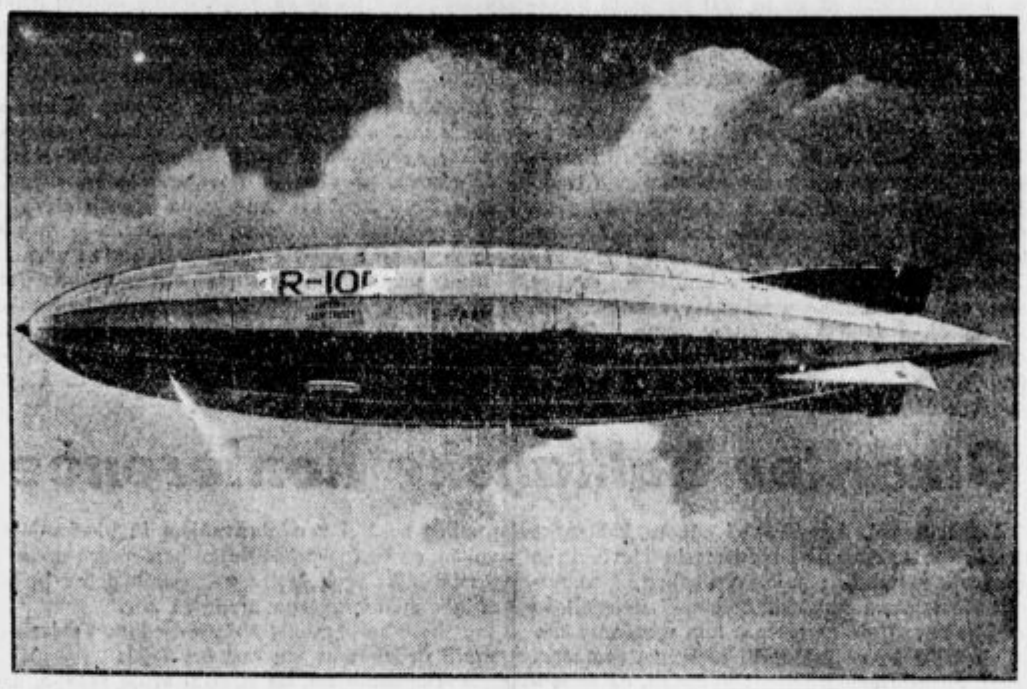

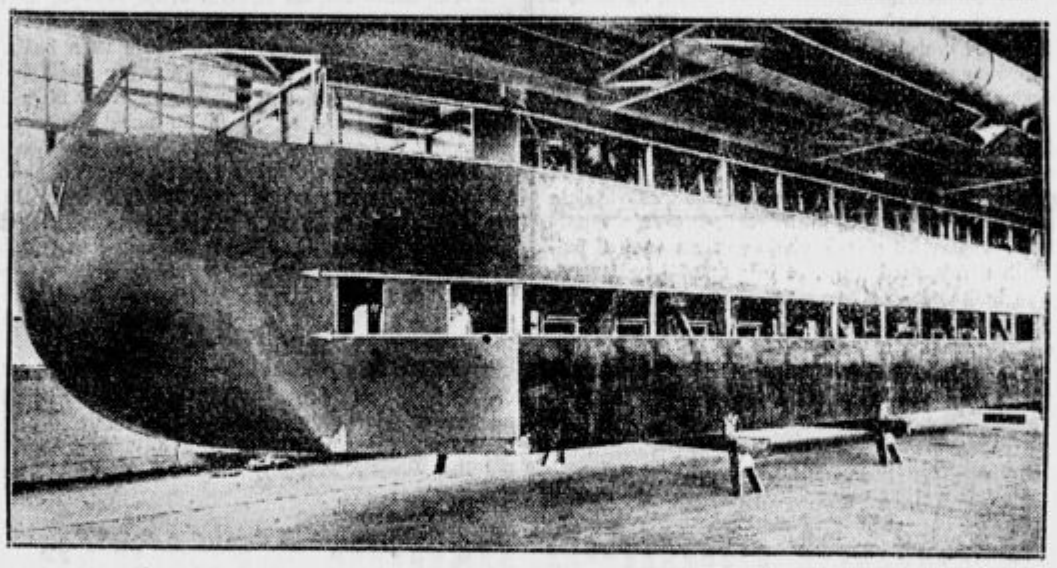

Gondola zrakoplova »R 101« med gradnjo.

v Oran ter od tam preko Tunisa v Kairo. Iz Kaira bi imel zrakoplov v dveh etapah leteti preko Aleppa in Bagdada v Karahi v severozapadni Indiji.

Iz Pariza so odšli na kraj nesreče angleški poročevalci, ki so iz izpovedb težko ranjenih in ožganih mehanikov, ki so preživeli katastrofo, podali naslopno sliko o katastrofi: Med francosko obalo in Parizom je zašel zrakoplov kralu po polnoči v hud vihar, v katerem so po izpovedbi nekega monterja izgubili navigacijski častniki oblast nad zrakoplovom in začeli priprave, da kjerkoli v Franciji zasilno pristanejo, ker je bilo izključeno, da bi mogli doseči Le Bourget. V bližini Beauvaisa se je okoli 2 zjutraj izkazalo, da je nemogoče dvigniti se nad vihar. Brezžična oddajna postaja ni delovala. Zrakoplov se ni mogel več krmariti in ga je vihar potisnil skoro na tla. Iz kabine navigacijskih častnikov so z raketami dajali signale, da opozore prebivalstvo, da hoče zrakoplov zasilno pristati. Dočim so dajali te signale, je vrgel vihar zrakoplov popolnoma brez moči na poslopje neke šole za sadjarstvo in proti gozdu v bližini vasi Alonne. Tanki za gorivo so eksplodirali, in dočim je zrakoplov zgorel, si je v zadnji gondoli 6 mehanikov in kurjačev pod vodstvom monterja s sekirami napravilo pot iz zrakoplova na prosto. Eden izmed njih je izjavil: »Kaj se je prav za prav zgodilo, ko je zrakoplov padel na tla, ne vemo točno. Mi smo razbijali s sekirami kot besni, da ne bi zgoreli v morju plamenov.«

Pariz, 5. okt. AA. Posebna reševalna ekspedicija, ki je bila odposlana v Beauvais, da ukrene potrebno radi katastrofe »R 101«, poroča ob 8.30: Rešitelji so izvlekli dosedaj izpod ruševin 20 trupel, katerih ni mogoče spoznati, ker so strašno razmesarjena in ožgana. Mrtveci so bili izvlečeni vsi iz srednjih kabin zrakoplova. Potniki, ki so se rešili, so bili v stranski kabini. Sprednji del »R 101« je popolnoma uničen, zadnji del pa je v ruševinah. Konstruktor, ki se je rešil, pravi, da se je stransko krmilo pokvarilo že pred padom, ko je vihar pritiskal zrakoplov. Ko je hotel krmilar urediti krmilo tako, da bi se »R 101« dvigal, je z grozo opazil, da je krmilo pokvarjeno. Nato je vihar pritisnil zrakoplov na tla, pri čemer je eksplodiral. Komandant »R 101« in njegov pomočnik sta našla smrt v plamenih. Potniki, ki so se rešili, pravijo, da se imajo za svojo rešitev zahvaliti edino dejstvu, da so se nahajali nad njihovo kabino rezervoarji vode, ki se je pri padcu razlila in jih rešila pred smrtjo v plamenu.

Beauvais, 5. okt. AA. John Salmon, šef generalnega štaba angleškega letalstva in številni angleški novinarji so dospeli z letali na kraj nesreče »R 101«. Ob 15.30 je dospel angleški letalski ataše pri poslaništvu v Parizu ter poskusil dognati identiteto ponesrečencev. Ostanki žrtev ležijo v dvorani poslopja županstva, ki je bila pretvorjena v kapelico. Dvorana je bila okrašena z belimi preprogami in cvetjem. Identificiranje žrtev se bo vršilo še ves dan in jutri dopoldne. Prebivalstvo iz okolice prinaša cvetje v dvorano, kjer ležijo trupla ponesrečencev.

Berlin, 5. okt. AA. Predsednik vlade Brüning je izrazil predsedniku vlade Macdonaldu brzojavno sožalje radi katastrofe »R 101«. Istotako je izrazil zunanji minister Curtius državnemu podtajniku za zunanje zadeve Hendersonu sožalje ob priliki nesreče »R 101« in smrti podtajnika za letalstvo lorda Thompsona ter šefa angleškega civilnega letalstva sir Seftona Branckerja.

Pariz, 5. okt. AA. »R 101« se je ponesrečil 6 km južno Beauvaisa. »R 101« se je dvignil v soboto ponoči v Cardingtonu za polet v Indijo. Na »R 101« se je nahajalo 42 mož posadke in 16 potnikov za Indijo. Nad Beauvaisom se je pojavil zrakoplov ob 2.20 ponoči. Bučanje motorjev je prebudilo prebivalce. Prebivalci so videli luči zrakoplova. Dasi se je moral zrakoplov boriti z nasprotnimi vetrovi, je kljub temu letel s precejšnjo hitrostjo.

•

Zrakoplov R 101, največja zračna ladja sveta, je bil prvi zrakoplov, ki so ga zgradili na Angleškem po letu 1921. Tega leta se je namreč po dvamesečni uporabi ponesrečil R 38; nesreča je zahtevala veliko človeških žrtev. R 101 se je ločil od »Grofa Zeppelina« v tem, da je imel večjo plinsko kapaciteto. Nosil je lahko 150 ton in čeprav se je število potnikov zmanjšalo od 100 na približno 50, je sprejel vendar več potnikov, kakor vsak drug zrakoplov; na »Zeppelinu« je prostora samo za 20 potnikov.

Zrakoplov R 101 je bil dolg 232 metrov, premer je znašal 40 metrov. Vozil je s hitrostjo 100 do 113 kilometrov na uro. Imel je 2400 konjskih sil, akcijski radij je znašal 10.000 kilometrov. Stroški za zgradbo tega ogromnega zrakoplova so znašali 143 milijonov dinarjev. Na krov je lahko sprejel 50 potnikov, posadka je štela 20 mož.

Potniki zrakoplova R 101 so lahko tudi kadili, seveda samo v ognjavarni kabini. Na razpolago je bil salon, ki je tako velik, da so v njem lahko plesali, in promenadni krov v notranjosti trupa, kjer so potniki skozi okna lahko zasledovali spodaj ležeče kraje. V jedilnici je bilo prostora za 50 oseb. Hrano so pripravljali v kuhinji na električni pogon. Vsaka kabina je imela dve postelji. V slučaju mraza so dovajali gorkoto od obeh prvih izmed petih motorjev.

Zrakoplov R 101 je bil namenjen za zračno prometno črto od Angleške v Egipt in Indijo.

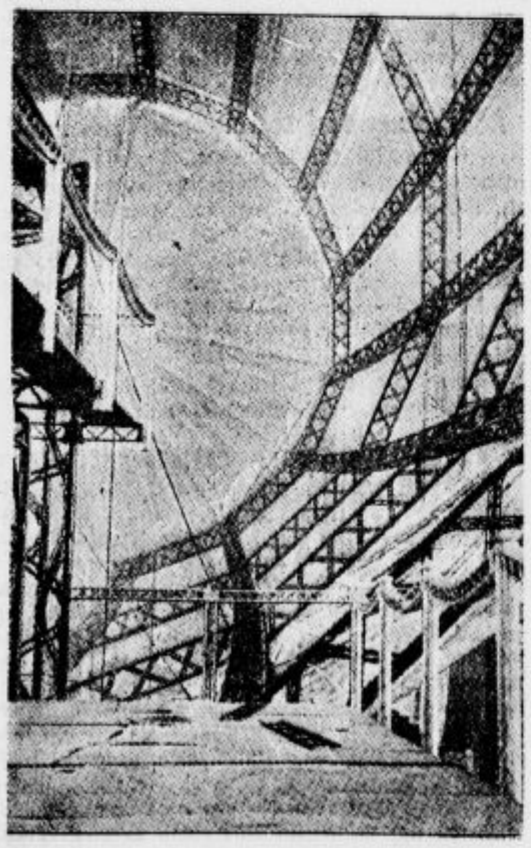

Notranjščina zrakoplova »R 101«.

Nezadovoljnost s politiko dr. Seipla

Dunaj, 5. okt. j. Levo delavsko krilo avstrijske krščansko socijalne stranke, pa tudi precejšen del kmetskih in meščanskih poslancev ni zadovoljen z dr. Seiplom, ki se je zvezal s Heimwehrom. Zelo jih skrbi, kaj bo ukrenil novi minister za notranje zadeve, voditelj Heimwehra Starhemberg, ki bo vodil volitve. Levo krilo krščansko socijalne stranke pravi, da bo politika msgra. Seipla privedla do likvidacije krščansko socijalne stranke v Avstriji. Sploh je večina krščanskih socijalcev mislila, da bo koalicija med krščansko socijalno stranko in liberalnima meščanskima strankama Velenemcev in Landbunda zdržala do spomladi, na kar bi se vršile volitve pod izkušenim vodstvom dr. Seipla. Ker se liberalne stranke niso hotele pridružiti po padcu dr. Schobra krščanskim socijalcem, se je bilo treba zateči k fašistom.

Zdi se, da je dr. Seipel ta razvoj hotel. On se je naveličal vednih kompromisov s socijalno demokracijo in pa neodločnosti liberalnih meščanskih strank, pa baje rajši riskira obstoj krščansko socijalne stranke, kakor bi se odpovedal svojemu zamislu močne države, ki je zelo soroden haimwehrovskemu.

Eni Seipla radi tega hvalijo, drugi pa jako ostro grajajo, češ, da je omogočil dvig fašizma, ki se bo polastil države ali pa v krvavem boju podlegel avstromarksismu, tako da bo avstrijska republika v vsakem slučaju izpostavljena naravnost usodni notranji državljanski borbi.

Meščanske stranke se zelo radujejo, da je dr. Schober prevzel kandidaturo in pa inicijativo za blok vseh meščanskih demokratičnih strank proti fašizmu. Tako Velenemci kakor Landbund in demokratična srednja stranka se v svojih oklicih navdušeno izjavljajo za blok pod vodstvom dr. Schobra, zlasti so za Schobra kmetje, organizirani v Landbundu, ki so pravtako zoper marksiste kakor zoper hajmverovski fašizem.

Novi ministrski predsednik Vaugoin je dal francoski agenciji Havas pomirljivo izjavo, v kateri pravi, da Avstrija nima nobenega drugega namena, kakor da svojo gospodarsko upostavitev dovrši v miru. Volitve ne smejo v nobenem oziru vznemirjati inozemstva. Avstrija mora ostati v najboljših odnošajih z inozemstvom, ki mora v Avstrijo imeti zaupanje in jo smatrati vredno kredita. Vaugoin je končno izjavil, da je za pošteno demokracijo brez nasilnih aktov.

Družba „ILIRIJA“
Dunajska cesta št. 46
Telefon: 2820
Premog
Drva
Koks

Drevi ob osmih

cerkveni koncert „LJUBLJANE“

v stolnici sv. Nikolaja.

Proslava 500letnice Smedereve

Smederevo, 5. okt. u. Danes so se tukaj vršile velike slovesnosti ob priliki 500-letnice obstoja mesta Smedereva, katero je sezidal srbski despot Juraj Brankovič v l. 1429—1430. Mesto je utrdba in je zgrajeno v slični obliki, kakor veličastni Carigrad. Slovesnosti so se pričele dopoldne. Množica Smederevčanov je pričakovala ob Donavi ladjo, na kateri se je pripeljal zastopnik Nj. V. kralja polkovnik Konstantin Krstič. Slovesnosti se je udeležil tudi minister za javna dela Filip Trifunovič in pravoslavni patriarh Varnava. Imenovani gostje so odšli v mesto, kjer se je vršila svečana otvoritev smederevske poljske razstave. Nato se je vršila svečana proslava 500-letnice. Opoldne je bil banket, katerega so se udeležili zastopnik kralja, gradbeni minister, pravoslavni patriarh in drugi odlični gostje.

Iz naše profesorske organizacije

Občni zbor ljubljanske sekcije Jugoslov. profesorskega društva se je vršil včeraj 5. oktobra od desetih dopoldne do dveh popoldne v risalnici ljubljanske realke. Udeležila se ga je približno četrtina vseh članov, ki jih šteje organizacija v dravski banovini 258. Na občni zbor je prišel tudi predsednik glavne uprave prof. Divac iz Belgrada. Občni zbor se je bavil z raznimi stanovskimi vprašanji, med katerimi zanimajo nekatera tudi širšo javnost. Tako n. pr. se je soglasno sklenila resolucija, naj odbor ljubljanske sekcije skrbi za to, da bodo vedno in v zadostnem številu na razpolago slovenske učne knjige za srednje šole s slovenskim učnim jezikom; organizacija naj po možnosti vpliva tudi na cene slovenskih šolskih knjig, da bodo primerne in ne bodo staršev učencev preveč obremenjale. Da se bo preprečil naval nesposobnih učencev na srednje šole, naj dobi vsak učenec v 4. razredu osnovne šole tudi posebno pripombo, ali je sposoben za prestop na srednjo šolo; poleg tega naj imajo gimnazije pravico, da nesposobne učence odstranijo že ob koncu prvega tromesečja.

Drugi predlogi so se tikali bolj profesorskega stanu in srednješolske službe same. Navedimo jih nekaj! Vpisovanje v posamezne razrede (zlasti tudi v prvi razred) naj se vrši vsako leto koncem šolskega leta, da bo mogoče pravočasno namestiti profesorje. — Na obveznih ekskurzijah z učenci naj se profesorjem povrnejo potni stroški. — Soglasno se je tudi sklenilo, da bo skozi 5 let plačeval vsak član profesorskega društva po 5—16 Din (po višini plače) za Profesorski dom v Belgradu. Prof. Divac je pojasnjeval, zakaj je tak dom potreben. (O tem gl. letošnji Glasnik Jugosl. prof. društva na str. 564 in 565!). Doslej so profesorji prostovoljno prispevali za ta dom 260.000 Din. Društvo sicer ne namerava nikogar izključiti, kdor bi tega prispevka ne plačeval, upa pa, da bodo to storili vsi člani brez izjeme. Noben stan še ni propadel ali gmotno nazadoval zaradi tega, ker je skrbel za močno stanovsko organizacijo. Pač pa je desorganiziranost in pomanjkanje požrtvovalnosti za skupne namene lahko vzrok neuspehov vsega stanu. Posameznikom se bodo te mesečne žrtve minimalno poznale, končni uspeh za celoto bo pa le zelo znaten. — Ugotovilo se je dalje, da od podpisa srednješolskega zakona v septembru 1929 v dravski banovini še noben profesor ni napredoval v skupinah, ki napredujejo s kraljevim ukazom, in zelo redki so tudi taki, ki so napredovali v skupinah s podpisom g. ministra prosvete. Sklenilo se je, da prosi posebna deputacija za avdienco pri g. predsedniku vlade in skuša doseči odpomoč. V novem uradniškem zakonu naj se pa zagotovi napredovanje vsakemu, ki izpolni določene pogoje, in naj se odpravi besedilo, da uradnik samo »sme« napredovati. (Kar se tiče novega uradniškega zakona, je dobil predsednik Divac od predsednika tozadevne komisije obljubo, da se z novim zakonom položaj profesorjev ne bo poslabšal.) — Izenačijo naj se posebni dodatki profesorjev z dodatki ostalih uradniških skupin. — Privatni izpiti naj se honorirajo. — Delo razrednikov, varuhov kabinetov in knjižnic naj se računa za 2 uri tedensko. — Konferenca za učne knjige naj se vrši koncem vsakega šolskega leta. — Poleg tega se je ponovilo nekaj resolucij, sprejetih na lanskem občnem zboru.

Pri volitvah je bil izvoljen dosedanji odbor, samo namesto odstopivšega prof. Prebila (klasična gimnazija) je bil izvoljen prof. Žitnik (pravtam).

Zborovanje slovenskih odvetnikov

Ljubljana, 5. okt.

Stanovska organizacija slovenskih odvetnikov ter odvetniških pripravnikov, Odvetniška zbornica v Ljubljani, ki združuje sedaj 242 odvetnikov v Sloveniji, je sklicala svoje člane danes v Ljubljani k rednemu občnemu zboru. V porotni dvorani ljubljanske justične palače se je dopoldne zbralo k zboru lepo število članov iz vseh večjih krajev Slovenije, največ seveda iz Ljubljane.

Predsednik Odvetniške zbornice dr. Danilo Majaron je poslal zboru z Bleda pismene pozdrave ter svoje opravičilo radi odsotnosti. Vsled tega je tedaj vodil občni zbor podpresednik zbornice dr. Žirovnik, poročal pa je dr. Lovrenčič.

Poročilo je obsegalo splošen pregled poslovanja te odlične stanovske organizacije, dalje poročilo odbora o računskem zaključku za leto 1929 ter za prvo polovico leta 1930. Sklepalo se je tudi o proračunu za leto 1930 in 1931 ter o tozadevnem komornem prispevku članov.

Sledila je nadomestna volitev v disciplinski svet ter so bili izvoljeni v svet isti gg. člani: dr. Adlešič J., dr. J. Brejc, dr. Jelenc Celestin, dr. Klepec Josip, dr. Korun Milan in dr. Žirovnik Janko.

Nato se je razpravljalo in sklepalo o novem načrtu zakona o izvenspornem postopku ter je tozadevno poročilo občnemu zboru podal odvetnik Milčinski.

Občni zbor se je spomnil tudi vseh lansko leto umrlih zborničnih članov 12 po številu, zlasti starosle slovenskih odvetnikov dr. Papeža.

Občnemu zboru Odvetniške zbornice je sledil še občni zbor penzijskega fonda iste zbornice. Kot znano, so odvetniki po zakonu dolžni voditi in upravljati za člane svoje zbornice poseben penzijski fond, ki iz leta v leto narašča ter po svojem bistvu dobro služi namenu, kateremu je bil ustanovljen. Penzijski fond ljubljanske Odvetniške zbornice šteje skupaj 239 članov, ki se dele v 6 razredov. Razen tega je bilo prijavljenih tudi 53 odvetniških pripravnikov.

V zadnjem poslovnem letu je imel penzijski fond 1.314.603 Din skupnih dohodkov in sicer 1.016.636 Din iz naslova članarine, 264.000 Din na posmrtnini, 30.463 Din obresti za naložene vloge, ostalih 3.503 Din pa je fondu prispevala Odvetniška zbornica. V istem poslovnem letu je bilo izdatkov 250.011 Din in sicer največ na posmrtninah (135.200 Din.)

Sedanje premoženje fonda znaša 1,064.591 Din in je naloženo večinoma v denarnih zavodih; pri ljubljanski mestni hranilnici, pri Kranjski hranilnici, pri Kmetski hranilnici in majhen del pri Poštni hranilnici. Nekaj premoženja penzijskega fonda je naloženega tudi v Blairovem posojilu, neznaten del pa je dan za posojila članom.

Vstopnice za cerkveni koncert pevskega društva »LJUBLJANE«

ki se bo vršil drevi ob osmih v stolnici, se dobe čez dan v trafiki hotela »Union«. Od sedmih dalje pa pred obema vhodoma v stolnico. — Cene sedežem: 20, 15, 10 Din; stojišča po 5 in 3 Din.

Zaroka med princeso Ivano in kraljem Borisom

Rim, 5. okt. j. Zaroka med princeso Ivano in kraljem Borisom se bo sporočila od strani predsednika poslanske zbornice in pa od predsednika senata obema zbornicama, kakor hitro se zopet snideta. Pri tej priliki se napoveduje zelo prisrčna manifestacija, pri kateri se bo poudarjalo tudi veliko prijateljstvo med obema državama.

Vest o zaroki je bila z veseljem sprejeta v Vatikanu, kjer so krogi, ki so najbližji sv. Očetu in pa državnemu tajništvu, o stvari že precej časa vedeli. V tej poroki vidijo v Vatikanu novo garancijo miru med narodi in pa korak k zbližanju pravoslavnih narodov s katoliško cerkvijo. Papež je, kakor hitro je zvedel za veseli dogodek, poslal svoje čestitke italijanski kraljevi hiši, nevesti pa svoj očetovski blagoslov.

Odnošaji med sv. Stolico in Bolgarijo, ki so bili radi prestopa kralja Borisa iz katoliške cerkve v pravoslavno precej časa napeti, so se v zadnjem času jako izboljšali. To je v veliki meri zasluga apostolskega vikarja v Bolgariji Roncallija. Roncalli je v Bolgariji zelo priljubljen, ker je po groznem potresu leta 1918. veliko pomagal bolgarskemu narodu. Msgru Roncalliju se je tudi posrečilo ustvariti med bolgarskim narodom prijaznejše razpoloženje napram katoliški cerkvi, tako da so se težkoče, ki so stale na poti k poroki kralja, vedno bolj zmanjšale.

Pod katerimi formalnostmi se bo poroka izvršila, o tem se v Vatikanu strogo molči. Princesa Ivana Savojska, vzgojena v strogih katoliških tradicijah savojske kraljeve hiše, *se katoliški veri absolutno ne odpove*. Ker mora kralj Boris ostati v pravoslavni cerkvi, zato bo njegov zakon z Ivano mešan zakon. Radi tega bo morala kraljevska dvojica vzgajati vse otroke svojega zakona v katoliški veri, kakor določa § 1060 kanoničnega prava. *Možnost poroke med Ivano in Borisom je proučeval sv. Oče osebno in rešil vprašanje na srečen način, tako da je ugodeno želji visokih zaročencev, obenem pa so se strogo varovali principi kanoničnega prava.*

Težave so pa bile tudi od strani Vatikana velike, tako da so se zdele še letos, ko je kralj Boris bival v Rimu, *neodstranljive*. Veliko je pomagal ugodni rešitvi bolgarski poslanik v Rimu general Volkov.

Poroka se bo slavila v Sofiji in sicer v katoliški cerkvi po katoliškem obredu, nakar se bo vršila slovesna ceremonija v pravoslavni stolnici.

Največja težava je izhajala iz tega, ker bolgarska ustava določa, da mora kralj pripadati pravoslavnemu veroizpovedanju. Radi tega bi moral biti prestolonaslednik, ki bi se rodil iz tega zakona, na vsak način pravoslavec. Kako se je rešila ta točka, ni znano.

Datum poroke se še ni precizno določil. Misli pa se, da se bo slavila 15. novembra, in sicer z velikimi slovesnostmi.

Rim, 5. okt. j. Italijanski listi prinašajo k veselemu dogodku zelo tople komentarje, ki so političnega značaja. Tako n. pr. piše »Tribuna«, da so bili po vojni vsi koraki italijanske politike usmerjeni v to, da se bolgarskemu narodu pomaga. *Italija je storila vse in bo tudi v bodoče storila, da bolgarski narod preboli usodne posledice svetovne vojne in da vstane iz svojega ponižanja.*

»Lavoro Fascista« piše: »Vedno je bila simpatija med obema narodoma živa, tako v dneh stisk kakor v dneh osvobojenja. Naše simpatije so veljale delavnosti, pogumu in vztrajnosti bolgarskega naroda. Po epizodi svetovne vojne je prijateljstvo oživelo spontano in z vsem žarom. Italija je razumela, da je obstoj Bolgarije nujno potreben za ravnotežje in mir na Balkanu in njena politika je bila usmerjena na to, da ta obstoj zasigura, da bi trenja na Balkanu, ki bi mogla ogrožati mir, izginila. Aktivnost Italije na haaški konferenci je najtrdnejši dokaz prijateljstva, ki veže oba naroda in ki jamči Bolgariji gospodarski razvoj.«

Otvoritev balkanske konference

Atene, 5. okt. AA. Na seji odbora balkanske konference je predsednik Papanastasiu izjavil, da se o vprašanju narodnih manjšin vsekakor lahko razpravlja, toda samo načelno. Bolgarski delegati so namreč zahtevali, da se mora o tem vprašanju razpravljati. Njim so se pridružili turški in romunski delegati. Jugoslovanski delegat je izjavil, da se mora razprava na balkanski konferenci vršiti vsekakor na dostojni moralni višini.

Odbor je končno sklenil, da se sme o tem vprašanju na balkanski konferenci v načelu razpravljati.

Atene, 5. okt. AA. Otvoritev prve balkanske konference je bil izreden dogodek za vse Atene. Pred parlamentom se je pred prihodom delegatov zbrala velika množica ljudstva, ki je pozdravljala delegate, ko so prihajali na otvoritveno sejo v parlament. V glavnih ulicah visijo zastave vseh 6 balkanskih držav, med njimi je bilo opaziti tudi predlagano balkansko zastavo. Otvoritev se je vršila ob 10 dopoldne. Albanska delegacija šteje 10, bolgarska 11, grška s strokovnjaki 30, romunska 30, turška 10 in jugoslovanska 7 delegatov. Bivši grški ministrski predsednik Papanastasiu je kot šef grške delegacije predsedoval seji. Zbor grških omladincev je pel za to svečanost komponirano balkansko himno. Papanastasiu je pozdravil vse bratske delegate ter naglasil veliko važnost konference. Na njegov predlog so bili z odobravanjem in ploskanjem izvoljeni za častne predsednike konference ministrski predsedniki vseh šestih zastopanih držav in predsednik mednarodnega urada za mir.

Nato se je ministrski predsednik **Venizelos** zahvalil za izkazano mu čast ter dejal:

Dopustite mi, da izrazim svoje veselje, da vidim tu predstavnike vseh balkanskih narodov, ki so se sestali, da delujejo na zbližanju vseh balkanskih držav in iščejo pota za ustvaritev balkanske unije. Znane so nam težkoče, ki stojijo tej uniji nasproti. Vsi smo prepričani, da se more računati na ustvaritev unije samo korakoma. Toda, če se začne delo pri onih točkah, glede katerih smo vsi složni, tedaj bo sporazum lahek. Nato bomo reševali tudi vsa ostala vprašanja in dela na poti k uniji bodo hitro napredovala. Odstraniti moramo vse težkoče in delati z vsemi silami, da dosežemo končne uspehe. V imenu vlade in naroda Helade prinašam konferenci tople pozdrave in ji želim iz vsega srca uspehe pri tej veliki akciji.

Predsednik mednarodnega urada za mir senator **La Fontaine** in predstavniki vseh šestih delegacij so pozdravili nato konferenco ter naglasili njeno zgodovinsko važnost. Zastopnik tajništva Društva narodov Walter je pozdravil konferenco v imenu Društva narodov.

Bodoči voditelj usode Francije

Paris, 5. oktobra. j. Notranjepolitični položaj v Franciji je neizpremenjen. Napadi časopisja na Brianda radi njegovega pacifističnega in germanofilskega zadržanja na zasedanju Društva narodov v Ženevi so utihnili in Briand se je podal za nekaj dni na počitnice v provinco.

Samo »Ami du Peuple« se še bavi s politiko g. Brianda v Ženevi in kritikuje njegovo koketiranje z nacijonalističnimi elementi Germanije. Ta izvajanja imajo še vedno precej odmeva v širokih plasteh javnega mnenja, ki se boji, da ne bi Briandove pacifistične ideje in težnje spričo nacijonalnega preporoda Nemčije oslabile Francijo.

Levičarsko časopisje pa si še ni na jasnem, kakšno stališče naj definitivno zavzame napram Briandu. Tisti del levičarskega časopisja, ki je pod vplivom Herriota, je seveda Briandu sovražen, zato ker je znano, da bi se Herriot srčno rad vrnil na oblast in bi rad zasedel portfelj ministra za zunanje zadeve. Vendar pa se bo o tem definitivno sklepalo šele na kongresu levičarjev, ki se bo vršil v kratkem v Grenoble-u.

Kar se tiče ministrskega predsednika Tardieua, se smatra kot gotovo, da se bo na vsak način izognil porazom na glasovanju na prihodnjem zasedanju poslanske zbornice in senata in da bo rajši vodstvo vlade še preje prepustil Poincareju, s katerim se je glede tega že popolnoma domenil.

Razpoloženje v Franciji sploh je odločno naperjeno proti nemškemu nacijonalizmu. Na banketu ladjedelniške industrije je minister za vojno in mornarico v svojem govoru opozarjal, da trgovska mornarica plove vedno le sigurno v senci mogočnega vojnega brodovja.

Pred drugim procesom Slovanov v Rimu

Rim, 5. okt. j. Fašistični listi prinašajo članek, oz. članke pod naslovom: »Likvidacija slovanskega nacijonalizma v Julijski Krajini.«

V tem članku uvodoma trdijo, da je Italija kazala vedno velike simpatije napram Slovanom. Med vojno je z vso požrtvovalnostjo pomagaja Srbiji, po vojni pa se je, potem ko je žrtvovala 700.000 mrtvih in 90 miljard lir, odpovedala londonskemu paktu, ki ji je dal pravico do polovice Dalmacije.

Dobila je potem na podlagi rapalskega pakta z Jugoslavijo svojo naravno mejo. Ako Slovani v teh mejah niso hoteli postati državljani Italije, so mogli povezati svoje culice in se izseliti v Jugoslavijo, kajti Italija itak trpi na preobljudenju, dočim ima Jugoslavija še veliko prostora za ljudi. Če so Slovani ostali v Italiji, so sprejeli našo obvezo, da postanejo dobri Italijani. Oni imajo dolžnost, da lojalno priznavajo italijansko državo in se podvržejo vsem njenim zakonom.

To, pravijo fašistični listi, je treba poudarjati sedaj, ko se izredno sodišče pripravlja na drugi proces proti nekaterim jugoslovanskim nacijonalistom. O tem procesu je fašistična Italija prepričana, da bo slovansko antiitalijansko nacijonalistično propagando popolnoma likvidiral in da bo Julijsko obmejno krajino, kjer se ne sme trpeti, da bi kdo eventuelno padel za hrbet italijanski armadi, kakor se je to nedavno zgodilo v Šar Šatu v Tripolitaniji, za vedno osvobodil antidržavnih elementov.

Ta članek zaključujejo listi s sledečimi besedami: »Gotovo je, da bo ta proces razpršil zadnje megle in da bo očistil ozračje, prinašajoč v Julijsko Krajino mir, ki ga noben veter z Balkana ne bo mogel motiti.«

Katoličanom vstop v Hitlerjevo stranko prepovedan

Frankfurt, 5. okt. j. Katoliška »Rhein-Mainische Volkszeitung« priobčuje danes korespondenco med pokrajinskim vodstvom narodno-socialistične (fašistične) delavske stranke v Offenbachu in škofijskim ordinarijatom v Mainzu. Pokrajinsko vodstvo je vprašalo škofijski ordinarijat, ali je res, da je vsakemu katoličanu prepovedano vpisati se kot član v Hitlerjevo stranko. Odgovor škofijskega ordinarijata potrjuje, da je škof svojim vernikom to res prepovedal. Program narodno-socialistične stranke vsebuje stavke, ki so v nasprotju z dogmami katoliške cerkve. Škof opozarja tudi na to, da se voditelji nemškega fašizma poslužujejo gesla: »Naš boj velja judom in Rimu.«

Zarota na Portugalskem

Pariz, 5. okt. AA. Iz Lisabone poročajo, da je policija odkrila veliko revolucijonarno zaroto ter s tem v zvezi izvršila veliko število aretacij. Policija nadaljuje preiskavo.

Ali ste že poravnali naročnino?

Slovanski zdravniški kongres

Split, 5. okt. z. Danes ob 10 se je na svečan način otvoril v mestnem gledališču III. vseslovanski zdravniški kongres, ki ga je otvoril minister za socialno politiko in narodno zdravje g. Nikola Preka. S kongresa se je poslala pozdravna brzojavka Nj. V. kralju Aleksandru, dalje predsednikoma poljske in češkoslovaške republike, ter tudi ministrskemu predsedniku, generalu Živkoviču. Brzojavke so bile z velikim navdušenjem sprejete. Na kongresu so govorili: predsednik dr. Momč. Ivkovič, ban primorske banovine dr. Tartaglia, mestni župan splitski dr. Račič, inšpektor prosvetnega ministrstva g. Krstič, predsednik Zveze poljskih zdravnikov Lugzinski, zastopnik češkoslovaških zdravnikov, profesor Vesely, zastopnik ruskih zdravnikov, profesor Krajinski, delegat Francoskega zdravniškega društva Devet, dalje v imenu belgrajske medicinske fakultete profesor dr. Gjorgje Jovanovič, v imenu zagrebške medicine dr. Budisavljevič, dalje dr. Zalokar kot predsednik Jugoslovanskega zdravniškega društva ter splitski zdravnik dr. Rismonda.

Ob 12 se je kongres končal ter so popoldne udeleženci kongresa napravili izlet v Hvar, kjer je hvarska občina izročila naši vojni ladji »Hvar« novo zastavo. Jutri ob pol 9 nadaljuje kongres svoje delo.

Gospodarska konferenca v Skoplju

Skoplje, 5. okt. u. Danes se je vršila v Skoplju konferenca, katere so se udeležili ministri Uzunovič, zastopniki zunanjega ministra dr. Kumanudi, prosvetni minister Maksimovič, minister brez portfelja Frangeš, prometni minister Radivojevič, gozdarski minister ing. Sernec skupaj z gospodarstveniki iz Južne Srbije. Konferenca se je vršila v prosvetnem domu v Skoplju. Otvoril jo je Trojan Živkovič, podžupan skopske občine. Govorili so Panta Jovanovič, ravnatelj trgovske akademije, znani skopski gospodarstvenik Goločevc, minister Uzunovič in minister Frangeš.

Mostar, 5. okt. m. Predvčerajšnjim zvečer so dopotovali v Mostar pravosodni minister dr. Srskič, socialni minister dr. Nikola Preka in minister brez portfelja dr. Drinkovič. V hotelu »Neretva« se je vršila konferenca, ki so se je udeležili mnogoštevilni kmetje iz okolice.

Veliko nemško letalo v Belgradu

Belgrad, 5. okt. m. Danes dopoldne je dospelo na zemunsko letališče največje nemško letalo »Junkers G 38«. Na letališču se je nabrala že v predpoldanskih urah velikanska množica ljudstva. Oči vseh so bile obrnjene proti Novemu Sadu, od koder bi moral prileteti ogromen ptič. Malo po 12 je množica zagledala letalo, ki je letelo v ravni črti proti Belgradu. Čim je »Junkers« pristal, živahno pozdravljen od občinstva, so stopili p letalu zastopniki nemškega poslaništva v Belgradu, avstrijski generalni konzul in švedski konzul, nadalje poveljnik jugoslovanske mornarice Vickerhauser, poveljnik letalstva general Nedič, šef kabineta predsedn. vlade Hodjar. Imenovani so pozdravili voditelja »Junkersa«, kapitana Zimmermanna. Ta je v imenu potnikov in vodstva letala pozdravil in povabil prisotne odličnjake in zastopnike časopisja v letalo. Nato se je »Junkers« dvignil v zrak ter v velikih krogih krožil nad Belgradom. Belgrajčani so z velikim zanimanjem zrli v ogromno letalo, ki je v stanu prevažati do 40 potnikov v lepih modernih kabinah. Letalo bo odletelo jutri zjutraj ob 8 proti Bukareštu, da tako izpolni svoj načrt obleta cele Evrope.

Letalski miting v Mariboru

Maribor, 5. okt. Danes popoldne se je vršil na tezenskem dirkališču letalski miting, ki so ga priredila tukajšnja »Naša krila«. Nastopali so s posameznimi točkami znani angleški pilot akrobat Riley, potem Jankovič iz Zagreba, iz Ljubljane pa Vodišek z »Ljubljano« in Colnar z »Lojzetom«. Na programu je bilo 9 točk, izvajale so se pa samo 4, torej bore tretjina in sicer defile vseh sodelujočih letal, nadalje lov na balončke, metanje bomb na drveči avtomobil ter nekatere akrobacije pilota Rileya na propelerju. Izostale pa so skoraj najzanimivejše točke, med drugim tekma izvidnikov z zaprekami na aerodromu, tekma okrog Maribora in pa skok s padalom, ker ni bilo oblastnega dovoljenja. Občinstva je bilo zelo veliko, okrog 3500, razen tega so še številni zastonjkarji opazovali potek mitinga s ceste. Na miting so prišli celo s Ptuja in Ormoža ter drugih daljnih krajev mariborskega okrožja. Sicer je vsak obiskovalec prejel brezplačen listek za tombolo, ki bo prihodnjo nedeljo na trgu Svobode, vendar pa so bili ljudje kljub temu nezadovoljni radi zamude, potem počasnega izvajanja posameznih točk in predolgih odmorov, prav posebno pa, ker so najzanimivejše točke sploh izostale. Ob pristanku letal bi bilo prišlo kmalu do nesreče; neko letalo je že oplazilo nekega fanta. k sreči pa se je nevarnost preprečila.

Mednarodni telefonski promet

Belgrad, 5. okt. m. Z odlokom gradbenega ministrstva je otvorjen mednarodni telefonski promet z Avstrijo na sledečih progah: Strnišče—Gradec, Strnišče—Dunaj, Št. Lenard v Slov. Goricah—Špilje Brežice, Celje, Rogaška Slatina, Rogatec, Varaždin—Murek, Ljubljana, Zagreb, Sisak—Murek; Apače, Brežice, Zgornja Radgona, Ormož, Slatina Radenci, Sv. Jakob v Slov. Goricah, Št. Ilj, Št. Lenard—Dunaj; Maribor—Murek; Maribor—Deutschlandsberg; Brežice—Gradec; Maribor, Ptuj, Celje, Slovenska Bistrica Pristava—Judenburg, Obdach, Oberzairing

Pilsudski o poslancih

Varšava, 5. okt. AA. Pilsudski je dal novinarjem ponovno ostro izjavo o sejmu. Očita sejmu in poslancem, da ne vršijo največje svoje dolžnosti, to je budžetiranja države. Namesto, da bi parlament bil predstavništvo naroda in razpravljal o stvarnem in uravnovešenem proračunu ter ga zagotovil državi, so se narodni poslanci obnašali, kot da je vsak zase neki posebni predstavnik naroda, in so delali namesto za potrebe naroda in državni proračun za finance svojih strank in trgovali z narodnim denarjem, da ustrežejo strankarskim potrebam. Zadnje zasedanje sejma je najžalostnejše poglavje poljskega parlamentarizma. Pilsudski je dejal, da je skušal večkrat spraviti poslance na pravo pot in jih opozoriti naj ne tratijo časa samo za strankarske potrebe. Končno je Pilsudski dejal, da se bo delalo odslej samo na to, da bo proračun realen in odgovarjal potrebam državnega življenja.

Pusta jesenska nedelja

Ljubljana, 5. okt.

Uprav tipično jesensko razpoloženje se razodeva vsepovsod, pravcati dolgčas vlada po ulicah, še po kavarnah in drugod po lokalih se ljudje drže nekam kislo. V tem znamenju je tedaj vstala, se razživela in zvečer spet umrla današnja nedeljska Ljubljana. Puščoba, dolgočasje, ulice mrtve, nobene živahnosti; še na dopoldanski promenadi so bili ljudje nekam stisnjeni, vase pogreznjeni. Na ulici prevladuje površnik, suknja, saj postaja v resnici hladno. In dežniki! Vreme se je ves dan kisalo, nad mestom so se vlekli oblaki, dolgi, nepretrgani, kot ena sama siva plahta. Dopoldne okrog enajstih je celo začelo rahlo, tiho rositi v drobnih kapljicah, že so se pojavljali na ulici posamezni odprti dežniki, — no, naposled se je vreme le toliko skorajžilo, da dežja ravno ni bilo.

Kljub tem neprilikam, ki so lastne jesenskemu času, pa ljudje niso zgubili korajže. Prijatelji narave, ki jih je vendarle še nekaj, so jo v trumah mahnili na deželo. Na vse strani, saj veste: najbolj vneti v hribe, na planine, v Bohinj, na Bled, tja v Kamniške planine kam, bolj komodni le do Kranja pa potem na Jošta, na Šmarjetno goro, sploh v vso bližnjo in širšo ljubljansko okolico, na zrak, v gozdove. Na jutranje vlake je bila na glavnem kolodvoru pravcata gnječa; vseh šest blagajn in še pomožna so imele dovolj opravka z ljudmi, ki jim Ljubljana postane v nedeljah kar zares mrtva in prazna.

Bil pa je današnji dan za jesenske izlete kot nalašč. Preveč hladno za pešca ravno ni, vročine pa spet ne, pa je ravno prav! Tudi gostilničarji v okolici so imeli dober dan: vse ceste proti Ježici, Št. Vidu, Kašlju, Viču in drugam, so bile kot male reke. Bolj komodne popoldanske izletnike so pa itak avtobusi prepeljali v okolico, kjer so priznano imenitne gostilne. Saj veste: prva nedelja v mesecu je bila danes... Morda so na to računali tudi gasilci v Stožicah, ki so danes popoldne slovesno blagoslovili novo motorno brizgalno, potem pa priredili še veselico, ki se jim je seveda prav dobro obnesla.

Če v tem širokem okviru pogledamo še notranjo Ljubljano samo, vidimo, da je bila današnja kronika bolj mrtva. Dopoldan so požrtvovalne ljubljanske dame izvedle po ulicah nabiralno akcijo za revne bolne otroke, ki se je razmeroma dobro obnesla. V pločevinaste nabiralnike se je nakapljalo precej milodarov in če bodo prav porabljeni, bo marsikateremu revčku v resnici zelo pomagano.

Zelo številen je bil danes obisk narodnega muzeja. Med 10—12 dopoldne, ko je muzej brezplačno dostopen vsakomur, se je po muzejskih hodnikih in sobah sprehajalo in ogledovalo zanimive zbirke dovolj ljudi, zlasti dijakov. Muzej si je ogledala danes skupina 17 učiteljiščnikov iz Negotina, katero je vodil njih tovariš učiteljiščnik iz Ljubljane. Tudi iz Varaždina je bila danes v ljubljanskem muzeju večja skupina dijakov tamošnje gimnazije z nekaterimi svojimi profesorji. Muzejske zbirke so se pretekli teden zelo pomnožile z dragocenimi kupljenimi predmeti iz Szaparyjevega gradu v Murski Soboti. Nakupljeno je bilo za več desettisočev starinskih dragocenosti, zlasti starinskega pohištva. Le škoda, da je v našem muzeju tako malo prostora, pa te nove zbirke še ne morejo biti razstavljene in dostopne občinstvu. Zdaj so te stvari začasno spravili v mineraloški dvorani, kamor sicer prav nič ne spadajo.

Tekom dopoldneva se je iz Ljubljane odpeljalo tudi nekaj čet ljubljanske garnizije, ki se udeleže velikih jesenskih manevrov na Dravskem polju, med Pragerskim, Ormožem in Mariborom. Manevri bodo trajali najbrže cel teden ter se bodo čete ljubljanske garnizije vrnile v Ljubljano bržkone v nedeljo.

Prevzvišeni gosp. knezoškof dr. Gregorij Rožman se je danes v spremstvu svojih tajnikov v avtomobilu odpeljal v Gornji grad na obisk k nadškofu dr. Jegliču. Vladika Rožman se je s svojim spremstvom vrnil zvečer spet nazaj v Ljubljano.

Največ ljubljanskega sveta pa je brez dvoma ličalo ves današnji dan v kavarnah, ki so bile zato do zadnjega kotička zasedene tja do poznega večera. Dovolj govoric in komentarjev je v kavarnah in med prijatelji ljubljanskega Zoo povzročilo dejstvo, da je to društvo snoči na svojem občnem zboru sklenilo popolno likvidacijo. Vse premoženje se prepusti univerzi, če ga bo ta seveda hotela. Verjetno je, da ne; kam pa naj univerza na primer z živim inventarjem društva? V tem slučaju bo Zoo podarilo vse živali drugim Zoo v državi. To je pravi škandal za Ljubljano. Po tolikem trudu, po tolikih žrtvah, ki so jih doprinesli nekateri vneti člani za Zoo in s tem posredno za Ljubljano, naj bo zdaj vsega konec, — na naš račun in radi neumevanja zaspanih Ljubljančanov naj se z našimi živalskimi zbirkami bogatijo zdaj drugi zoološki vrtovi, ki so že itak na zeleni veji. Zadeva našega Zoo je naša splošna zadeva in naj vsai zdaj, ob dvanajsti uri, gospodje to dobro premislijo!

Drobiž s policije

Policija se je verno pridružila splošnemu dolgočasju: ves dan nič novega, kar bi bilo sploh vredno omenjati. Pač, dvoje malenkostnih zadevic: nekega beračа, pristojnega na Ježico, bivšega krojača, brez stalnega bivališča, so davi na vsezgodaj, že ob 6 aretirali v frančiškanski cerkvi, ker se je v kapelici sv. Antona pripravil k beračenju. Razen tega so na policijo pripeljali še nekega Delopusta, ki se je v Wolfovi ulici pijan nalašč zaletaval v ljudi, da so se vsi zgražali nad njim.

Dopoldne so pred policijsko poslopje na Bleiweisovi cesti pripeljali avtobus nekega ljubljanskega avtobusnega podjetnika; avtobus je imel prednji peresi zlomljeni, šofer ni imel niti legitimacije, manjkala je pa tudi plomba na evidenčni številki. Avtobus so morali takoj spraviti v garažo in začasno izločiti iz voznega parka.

Nesreče in nezgode

V bolnišnico so pripeljali nekaj hudo pobitih in poškodovanih oseb. Dopoldne najprej Šemrla Ivana, ki se je nekje pri Lescah na Gorenjskem zaletel z motociklom in se močno poškodoval po glavi. V Ljubljano so ga pripeljali s tovornim avtomobilom, ki je bil slučajno brž pri roki, ko se je fantu zgodila nesreča. Šemrl se do večera v bolnišnici ni zavedel.

Bizilj Karol, kurjač državne železnice, star 45 let, stanujoč na Galjevici, je padel z lestve in se zelo nevarno pobil. Hiteli so ž njim v bolnišnico, kjer so mu nudili prvo pomoč.

Podobno se je zgodilo Bizjanu Francu, kamnoseškemu pomočniku pri Kunovarju pri sv. Križu. Mož je star 52 let in mu je na stopnicah tako nesrečno zdrselo, da je zagrmel po stopnicah in si prebil črepinjo. Seveda so ga z rešilnim avtomobilom brž odpeljali v bolnišnico, toda tam menda nimajo upanja, da bi bilo še kaj z njim.

Pozno zvečer so pripeljali v bolnišnico z rešilnim avtomobilom še Brezica Jakoba, vojnega invalida z Loga pri Brezovici. Brezič je šel z dvema tovarišema po cesti, ko je po cesti pridirjal neznan motociklist, ki je podrl Brezica po tleh. Ponesrečenec sicer nima nobene vidne rane, pač pa mu je močno lila kri iz ušes in nosu, znak, da se je mož zelo pretresel.

II. kolo tekem za jesensko prvenstvo

Presenečenja, ki smo jih napovedovali, so nastopila, samo da ne v rezultatih tekem. Presenetil je namreč včeraj Hermes s tem, da je celo moštvo na poziv svojega kapetana zapustilo igrišče in sicer kot protest, ker je sodnik takoj v začetku igre izključil nedisciplinirnega igralca.

Povojna nogometna kronika ne beleži podobnega slučaja med prvorazrednimi klubi, in to klubi, ki bi morali biti vzor manjšim klubom. Pa koj uvodoma moramo poudariti, da Hermes ni toliko kriv na incidentu, čeprav je to dejanje vredno stroge obsodbe. Soodgovorni so tisti gospodje, ki pri vsaki priliki rušijo ugled naših sodnikov. Žle posledice, ki morajo radi tega nastati, pa nosijo klubi. Ravno v jesenski sezoni je prišla borba med sodniki in tisilmi, ki povsod napadajo sodnike, do vrhunca. V tej borbi je zopet klub tisti, ki nosi posledice. Če hočemo razvoj našega nogometa, ne smemo nikakor dopustiti, da bi se ta kampanja proti sodnikom nadaljevala. Ne mislimo pa s tem braniti sodnikov. Tudi oni grešе, vendar ni več med nami sodnika, kateremu bi se lahko očitalo pristranost. Vsakdo pač sodi kakor zna.

Nujna posledica te kampanje proti sodnikom je pa včerajšni incident Hermesa. Posledice, ki ne bodo majhne, bo nosil klub. Gospoda Wagnerja je dolčila ljubljanska sodniška sekcija, da sodi tekmo Ilirija:Hermes. Kolikor smo imeli že priliko videti sojenje g. Wagnerja, mu ne more nihče očitati neobjektivnosti. Tudi v igri Hermes:Ilirija je pokazal, da je sodnik na mestu. Pravilna je bila njegova odločitev, ko je izključil igralca Hermesa, ker je izrekel psovko, pa bodisi, da je bila namenjena sodniku samemu, ali pa načinu, kako je sodil. Radi te izključitve nedisciplinirnega igralca je odstopilo na poziv kapetana celo moštvo. Žalosten dogodek, vreden obsodbe. Najbolj žalostno je pa pri tej priliki obnašanje občinstva. Ne vsega seveda, vendar je dobršen del prisotnih odobraval odstop Hermesa.

Zadnjo in upajmo tudi energično besedo bo imela LNP. Tak slučaj nedisciplinе se mora eksemplarično kaznovati.

Poslednjič pa opominjamo, *prenehajte z gonjo proti sodnikom, da ne uničite še tisto bore malo, kar se imenuje »slovenski nogomet«.*

Radi dobrega aranžmaja je prišlo na igrišče Primorja lepo število gledalcev. Prisotnih je bilo gotovo okoli 500 gledalcev, število kakršnega še v jeseni ni bilo na nobeni tekmi. Z upravičeno jezo so odhajali ti gledalci z igrišča, marsikaterega ne bo več. In tako izgublja naš nogomet prijatelje, mesto da jih pridobiva.

PRIMORJE : SVOBODA 9 : 0 (5 : 0).

Veliko število gledalcev je odšlo po incidentu s Hermesom, vendar je prišlo k tej tekmi nazaj okoli 200 gledalcev. Igra sama, kakor že rezultat pove, ni bila na višini. Napadalci Primorja so zabijali po mili volji gole. Vsaka malo bolj spretno izpeljana akcija je uspela. Nemogoč branilski par in slabi krilci Svobode niso mogli preprečiti poraza. Svoječasno je imela Svoboda ravno v ožji obrambi najmočnejše orožje. Ti branilci in krilci pa nikakor niso v stanu braniti proti napadu, ki igra le malo premišljeno in taktično. To smo videli že prošlo nedeljo, ko je tudi vsaka lepo zamišljena in izpeljana akcija uspela. Od spomladanske sezone je Svoboda zelo nazadovala. Napadalci Svobode so imeli nekaj zrelih situacij, ne ene pa niso mogli izkoristiti.

Primorje se pač ni dosti naprezalo, pokazalo pa je, da je za razred boljše od nasprotnika. Moštvo je kot celota dobro vigrano, prenašanje žoge je vzorno. Posebno pa imponira energična igra obeh kril. Težišče cele igre je na krilih. Tudi krilci in branilci so dobro igrali, niso pa imeli posebnega dela, da bi dokazali, kaj znajo. Tekmo je sodil g. Lipac iz Zagreba. Sicer objektivno, napravil je pa precej napak v škodo enega, kakor tudi drugega moštva. Takih sodnikov imamo v Ljubljani dosti, le, da je Lepacu pomagala avtoriteta.

JADRAN : SLOVAN 4 : 1.

Tudi v drugi tekmi je Jadran zmagal zasluženo in ima tudi največ upanja, da pride nazaj v prvi razred. Slovanovo moštvo je moralo kapitulirati in proti koncu okusiti bridko resnico, da se v nogometu ne more živeti od tradicije. Jadran je na lahek način dosegal gole, z bolj pametno igro bi dosegel še več golov.

ILIRIJA REZ. : HERMES REZ. 7 : 1.

Čeprav belo-zeleni niso nastopili v kompletni postavi, so vseeno gladko odpravili Hermes.

PRIMORJE REZ. : SVOBODA REZ. 2 : 0.

Rezerva Primorja, čeprav v zelo močni postavi, ni mogla doseči proti agilnim Svobodašem večje zmage.

S. K. DISK (DOMŽALE) : S. K. JAVORNIK (CERKNICA - RAKEK) 4 : 2 (3 : 1).

Včeraj si je S. K. Disk z zmago nad S. K. Javornikom 4 : 2 (3 : 1) osvojil jesensko provincijalno prvenstvo.

Balkanska olimpijada

Atene, 5. okt. Danes se je tu pričela balkanska olimpijada. V stadionu se je zbralo nad 45.000 gledalcev. Jugoslavija je zmagala v balkanski stafeti. Dosedaj ima Jugoslavija 14 točk.

Mariborski sport

S. K. MARIBOR : S. K. ŽELEZNIČAR 4 : 2 (1 : 1).

Na igrišču Maribora se je odigralo drugo kolo jesenskih prvenstvenih tekem, ki je končalo z zasluženo zmago belo-črnih, ki pa so šele v zadnjih 20 minutah z igro, ki je bila vredna prvaka, obvarovali svoj sloves. Igra je potekla v živahnem tempu, ki m upa Železničar proti koncu igre ni bil dorastel. V prvem polčasu je bila igra povsem izravnana in odgovarja tak rezultat poteku igre. V drugem polčasu je prevzel Maribor vodstvo, in ga obdržal do konca. Tekmo je odločila boljša taktika in vztrajnost belo-črnih. Pohvala gre vsemu moštvu, ki je bilo z voljo do zmage pri delu. Železničarju se mora priznati, da postaja od tekme do tekme boljši. Sodil je odlično g. Cimperman iz Ljubljane.

S. K. Železničar rez. : S. K. Maribor rez. 3 : 3 (3 : 2).

Prva tekma rezerv je končala neodločno in oba nasprotnika si delita točke. Sodil je g. Desnaur.

Tekme za drž. nogometno prvenstvo

Včerajšne tekme za državno prvenstvo v nogometu so končale s sledečimi rezultati:

B. S. K. : Concoria 2 : 2.
Hajduk : Jugoslavija 2 : 2.
Slavija (Sarajevo) : Slavija (Osijek) 3 : 2, prvi polčas **2 : 0.**

ZAGREBŠKO PRVENSTVO.

Zagrebško prvenstvo je končalo s sledečimi rezultati: Hašk:Sokо 4:0, Gradjanski:Železničar 2:0, Grafičar:Sparta 2:0.

Inozemski sport

Dunaj, 5. okt. as. Rapid:W. A. C. 6:3 (3:2). Nicholson:Wacker 5:2 (4:0). Hakoah:Altmannsdorf 5:0 (2:0). B. A. C.:Hertha 0:0. Simmering:Gersthof 3:1 (1:1). Frem:Weisse Elf 4:2 (2:2). Victoria XXI: Donau 3:2 (3:0). Bewegung XX:Libertas 4:3 (3:1). Neubau:Moravia 1:1 (0:0).

Mariborska nedelja

Maribor, 5. okt.

Včeraj zvečer je bila svečana blagoslovitev povečane in prenovljene dvorane Katoliške mladine. Prisrčne in lepe slovesnosti se je udeležil tudi prevzvišeni vladika dr. Andrej Karlin, ki je opravil blagoslovitvene obrede. Po blagoslovitvi je prevzvišeni v prisrčni in topli besedi, v kateri je naglašal potrebo in važnost dobre krščanske vzgoje pri mladini, ki je posebno v težkih naših dneh brez načel in smernic prepuščena sama sebi. Ob zaključku svojega govora je želel Katoliški mladini pri izvajanju njenega vzvišenega programa najlepših uspehov in božjega blagoslova. Nato je sledila akademija; uvodoma je mlad šolarček izrekel prevzvišenemu v prisrčni deklamaciji Remihov pozdrav; sledila je še druga deklamacija, pozdravni nagovor v stihih ter nekatere pesmi (Grum, Novi društveni dom; Füllerkrus, Verski motivi in Večerna pesem; Vodopivec, Kristus Kralj). Slavnostno besedilo je z zanosom govoril vodja Katoliške mladine p. Pavel Potočnik, ki je pozdravil vse navzoče ter objasnil pomen Katoliške mladine. Ob zaključku svojega govora se je spomnil tudi Nj. Vel. kralja Aleksandra, kar so navzoči sprejeli z živahnimi in navdušenimi živio-klici. Slavnostna akademija se je zaključila z dvodejanko »Vitez ljubezni«, ki je pokazala, s kolikim smislom in vnemo se udejstvuje Katoliška mladina tudi na odrskem torišču. Svečani blagoslovitvi in slavnostni akademiji je prisostvovalo obilo občinstva; navzoča sta bila tudi škof dr. Ivan Tomažič ter bivši oblastni predsednik dr. Leskovar s soprogo. Navzoče občinstvo je s priznanjem sprejelo posamezne sporedovne točke akademije, Katoliški mladinci pa so se razhajali z novim navdušenjem za vzvišene katoliške ideale.

V Narodnem gledališču pa je bila včeraj dne 5. oktobra otvoritvena predstava letošnjega glasbenega repertoarja. Uprizorila se je Szirmajeva opereta »Aleksandra« z lepim uspehom. Podrobnejše poročilo prinese »Slovenec«

Živahno vrvenje je bilo v veliki unionski dvorani, kjer so imela **kolesarska društva** »Perun«, »Edelweiss«, »Poštela«, »Zvonček« in »Slavček« svojo prireditev. Obisk je bil odličen, razpoloženje zelo razgibano, tako da so naši kolesarji z uspehom lahko čisto zadovoljni.

Mariborski gasilci pa so imeli danes ob 10 dopoldne svojo zaključno jesensko gasilsko vajo z unionsko pivovarno kot požarnim objektom. Vaje se je udeležilo vse moštvo z gasilskim orodjem in novo Magyrusovo lestvijo ter reševalnimi vozovi. Vaji, ki je ponovno dokazala strumno izvežbanost ter vzorno disciplino naših gasilcev, je prisostvovalo obilo občinstva, ki je z zanimanjem spremljalo eksakten potek gaševalne akcije. Navzočih je bilo tudi več občinskih svetnikov.

Na periferiji ter v okoliških selišči — Kamnici, Razvanju, Radvanju itd. — pa so se vršile številne **tradicionelne »trgatve«**, ki so jih priredila posamezna društva, oziroma gostilničarji in restavraterji. Vsepovsod z uspehom. Zelo ugoden datum!

Do usodne nesreče bi bilo kmalu prišlo ob zapornicah pri magdalenskem parku. 12 letni posestniški sin Ivan Steinberger se ni prav nič zmenil za svarilno znamenje ob zapornicah in ni pred njimi obstal. Z enovprežnim konjem je nadaljeval pot preko tračnic proti mestu; v istem hipu so se zapornice naglo spustile in Steinberger se je znašel naenkrat s svojim vozom v sila opasnem položaju med zaprtima zapornicama; bogve, če bi si znal fant pomagati, da mu ni še pravočasno priskočil na pomoč okoliški nadzornik Franc Rudež, ki je v kritičnem položaju zadržal zapornice, in da ni tega opazil kretnik Ivan Lepej ob prehodu na Tržaški cesti. Čim so se zapornice zopet dvignile in je 12 letni Ivan pognal konja preko življenjsko nevarne točke, je že pridrdral koroški vlak, ki bi pred par sekundami lahko povzročil na omenjenem mestu strašno razdejanje.

Reševalnega dela je bilo precej. Šentpeterskega kaplana Antona Plevnika, ki že dolgo boleha in ki je še pred nedavnim nastopil svojo novo službeno mesto pri Sv. Petru, je davi ob treh zadela kap. Prepeljali so ga v tukajšnjo Splošno bolnišnico. — Zaradi raznih poškodb so iskali pomoči pri Splošni bolnišnici 11 letni delavčev sin Metod Freitag, 57 letni zidar Ivan Muršec in 63 letna poljska delavka Marija Pivec.

Na Kitajskem divja kuga

Iz severne Kitajske prihajajo dan za dnem poročila o strašni kugi, ki divja po mnogih predelih dežele. Na tisoče žrtev je že zahtevala in mnogo vasi je radi te strašne bolezni popolnoma izumrlo. Iz okuženih krajev beži prebivalstvo kar v trumah.

Kuga je že stara bolezen. Stari zgodovinarji poročajo, da je že pred Trojo morila grške junake neznana bolezen. V 6. stoletju pa je kuga baje prvič obiskala tudi Evropo in jo opustošila hujše, kakor pa najstrašnejša vojna. Drugič je zopet v večjem obsegu napadla Evropo v 14. stoletju. Ljudje dolgo niso vedeli, kakšna bolezen je prav za prav to. Šele po dolgih letih eksperimentiranja so prišli do tega, da prenaša kugo majhen bacil paličaste oblike. Prvotno so mislili, da predvsem podgane prenašajo kugo. Pozneje pa so prišli do tega, da jo človek naleze prav lahko tudi z dihanjem. Bacil pride v pljuča, tako se razvije pljučna kuga, ki najhitreje povzroči smrt. Bacil pa pride lahko v človeka tudi potom kake rane. Kri se zastrupi in po vsem telesu zrastejo gnojni mehurji. To je tako zvana bubonska kuga.

Svoj izvor ima kuga na Kitajskem. Od tam pa se je zanesla v Malo Azijo. Iz Male Azije pa si je kaj kmalu našla pot v Evropo. Bilo je to v prvi polovici 14. stoletja. Kuga je tedaj divjala po Evropi tri leta in pobrala 25 milijonov ljudi. Po letu 1350 pa je kuga nenadoma izginila. Zopet se je preselila v Evropo v 16. in 17. stoletju. Leta 1908 je obiskala Hamburg in Bremen. V Aziji pa sploh ni nikoli ponehala in se pojavi zdaj tu, zdaj tam

K cerkvenemu koncertu „Ljubljane“

Neizrekljivi čar, ki ga hrani zvok, je že od nekdaj sugestivno vplival na človeka in vse njegovo dejanje in nehanje. Vsi nam poznani narodi so radi tega tudi glasbo stavili v službo najvišjega izvrševanja svojih dolžnosti: v službo češčenja, ki so ga dolžni Najvišjemu bitju — Bogu. Kot povsod v vseh umetnostnih panogah je bil tudi v glasbi razvoj in napredek glasbe odvisen od dejanskih in nujnih zahtev in potreb. Ravno cerkvena liturgija je pa že od nekdaj stavila v službo celega človeka z dušnimi in telesnimi zmožnostmi. Tudi telo je določeno, da bo enkrat poveličano, zato naj že na tem svetu doprinese po možnosti k zunanjemu češčenju božjemu, ki naj bo le odsev in odmev notrajnega, enako urejenega razpoloženja. Nujno je zato Cerkev vzela glasbo kot integralen del v službo liturgije in ob teh zahtevah in potrebah je rastla moč glasbe, obenem je bil pa tudi njen razvoj s tem pospešen in zagotovljen. Pogled v glasbeno zgodovino nam to odkrije. Na koralu, ki je zrasel izključno v naročju Cerkve, je zainteresirano cele prvo tisočletje, na koralu je zrasla vsa klasična vokalna polifonija 16. stoletja, čije najvišja predstavitelja sta Palestrina in Orlando Lasso, katerih dela so na programu današnjega koncerta.

In prav interpretirano cecilijansko gibanje 19. stoletja je vodilo zopet v šolo k pristnemu koralu, opozorilo na dela klasične polifonije in tako raste in nastaja moderni cerkveni slog, fundiran v preizkušenih temeljih, obenem pa pomnožen in venčan z novejšimi pridobitvami harmonike, kromatike in kar je s tem združenega in zvezanega. Lahko rečemo, da je vsa stavba zapadnoevropske glasbe zrastla na — koralu. Cerkvi sovražen duh današnjega časa skuša tudi to omalovaževati in cerkveni glasbi odrekati neko inferiornost v primeri s svetno glasbo. To govore samo muhe enodnevnice, pravi genij pa gre preko tega. Ravno ta nujna zveza med liturgijo in glasbo bi se morala čimbolj udejstvovati in izpolnjevati v večje razumevanje in lepšanje liturgije. Wagner je imel v snovanju svojega Gesammtkunstwerka vzor ravno v sodelovanju liturgije in glasbe.

Cerkveni koncerti predvajajo zato dela religiozne glasbe, ki bi sicer težko prišla radi liturgičnih predpisov do izvedbe. Pri nas prvovrstni koncerti niso kdovekaj pogostni, zato se p. n. občinstvo opozarja na ta otvoritveni koncert letošnje sezone v Ljubljani.

Ljubljansko gledališče

Drama

Začetek ob 20 zvečer

Ponedeljek, 6. okt.: PRAVLJICA O RAJSKI PTICI Red A.
Torek, 7. okt.: zaprto.
Sreda, 8. okt.: MLADOLETJE. Premijera. Red B.
Četrtek, 9. okt.: SEN KRESNE NOČI. — Red E

Opera

Začetek ob 20 zvečer

Ponedeljek, 6. okt.: zaprto.
Torek, 6. okt.: LOHENGRIN. — Gostuje g. Marij Šimenc. — Red E.
Sreda, 8. okt.: VESELA VOJNA, opereta. Red D
Četrtek, 9. okt. KNEZ IGOR. — RED C.

Mariborsko gledališče

Ponedeljek, 6. oktobra: Zaprto.
Torek, 7. okt. ob 20: SEN KRESNE NOČI. Ab. B.

»Pravljica o rajski ptici« se vprizori drevi ob 20 v ljubljanski drami za abonente reda A. Je to prva repriza tega dela, ki je doseglo na našem odru prav lep uspeh. Delo je napisal dr. Šnuderl iz Maribora. Zasedba je sledeča: ge: Šaričeva, Gabrijelčičeva, gg: Kralj, Jerman. Režija g. Škrbinškova.

Tretja premijera v letošnji dramski sezoni je znamenita ruska drama Leonida Andrejeva »Mladoletje«. Delo se je že igralo pri nas kmalu po prevratu pod naslovom »Dnevi našega življenja«. Letošnjo vprizoritev je naštudiral ravnatelj Golia. Zasedbo in druge podrobnosti objavimo jutri. Premijera se vrši za red B.

Prvo gostovanje tenorista Šimenca v novi sezoni bo jutri, v torek, dne 6. t. m. Gospod Šimenc poje naslovno partijo v Wagnerjevi operi »Lohengrin«. To vlogo je pel v minoli sezoni gospod Šimenc z največjim uspehom na zagrebškem odru. Gledališka uprava je brez dvoma ustregla gledališkemu občinstvu, ako je pridobila tako odličnega gosta za sodelovanje tekom sezone 1930-31. Ostala zasedba je bila že javljena. Opero dirigira ravnatelj Polič. Predstava se vrši za red B.

Solnčni mrk

Na otoku Ninfanvoll bodo dne 25. oktobra proučevali solnčni mrk. Otok leži sredi Tihega Oceana in živi na njem le nekaj Polinezijcev in dva belokožca. Ladje na otoku sploh nikoli ne pristanejo in le enkrat na leto vrže mimoplovečі parnik pošto v nepremočljivi vreči v morje. Sedaj pa so si učenjaki izbrali ta samotni otok, da bodo na njem proučevali in opazovali solnčni mrk. Zgradili so že 19 metrov dolg fotografski aparat, s katerim bodo fotografirali površje solnca za časa popolnega mrka. Če bo vreme ugodno, si učenjaki od tega opazovanja mnogo obetajo.

✝

Globoke žalosti potrti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je danes ob 6 popoldne po zelo kratki in mučni bolezni umrl naš edini sin in brat

Oskar Schiller

Dan in ura pogreba bosta razvidna iz osmrtnice v »Slovencu«.

Molite za njega, ki ste ga poznali!

Ljubljana, 5. oktobra 1930.

MINKA in OSKAR SCHILLER, starši.
EMI, MARIJA in NADICA, sestre —
in ostalo sorodstvo.

Prosi se tihega sožalja.

Dvajset tisoč milj pod morjem

spisal

JULES VERNE.

»To je odgovor!« je vzkliknil Konzulent. »V taki ječi, ko je naša, je notri vedno boljše nego zunaj.«

»Imata prav,« je odvrnil Ned Land, »toda le v slučaju, če vržemo v morje gospodarja in ječarja.«

»Kaj, Ned? Vi resno mislite, da bi se mi mogli polastiti tega vozila?«

»Čisto resno.«

»To je nemogoče.«

»Zakaj, gospod moj? Čisto lahko se nam nudi ugodna prilika za to. Ne uvidevam, zakaj bi trije pametni in prebrisani možje kakor smo mi, ne mogli take priložnosti izrabiti. Če jih je dvajset na krovu te podmornice, potem mislim, da jim bosta dva Francoza in en Kanadec pač kos.«

Bilo je boljše, da sva pustila, naj Kanadčevo mnenje obvelja. Čemu naj bi se z njim prepirala, ko pa je bilo vnaprej izključeno, da ga prepričava, da se moti. Zato sem rekel:

»Počakajmo, naj stvari teko same naprej, dokler se ne zgodi kaj, kar nam bo nudilo priložnost, da nekaj ukrenemo. Dotlej pa brzdajte svojo nepotrpežljivost, Ned Land, lepo vas prosim! Če hočemo kaj doseči, potem se moremo posluževati le lokavosti, in če se še tako jezite in togotite, s tem ne boste priklicali ugodne priložnosti, ampak rajši narobe. Obljubite mi sedaj, da se boste brez prevelikega razburjenja zaenkrat udali v svojo usodo.«

»Obljubim, gospod profesor,« je dejal Kanadec, vendar pa ton njegovih besed ni bil tak, da bi me bil posebno pomiril. »Nobene hude besede ne bo iz mojih ust, ne bom ne zaklel ne se raztogotil, niti bom razbijal ali kakorkoli že izdajal svoje jeze — celo v tem slučaju ne, če bi miza ne bila napravljena, kakor si želim.«

»Dobro, Ned,« sem rekel; »glejte da boste besedo držali.«

Nato smo obmolknili. Vsak se je pečal sam s svojimi mislimi. Priznati moram, da kljub dani obljubi, da bo miren, harpunirju nisem verjel. Predobro sem poznal njegovo naglo naravo. Da bi pa mogla nastopiti prilika, da bi se mi trije polastili podmorskega vozila, kakor je mislil Ned Land, to je bilo čisto izključeno. Kaj takega je mogel upati samo kakšen Ned Land. Podmornica je morala imeti močno posadko, o tem pač ni moglo biti dvoma. In kako naj bi se bili sploh spustili v boj z njo, ko pa nismo bili svobodni! Vsaj jaz nisem videl nobene možnosti, kako naj bi prišli vun iz te hermetično zaprte celice iz železne pločevine. Pomisliti je bilo treba tudi to, da je komandant te ladje čisto gotovo imel svetu nekaj prikrivati, drugače si obstoja tega čudovitega mehanizma, ki je plul pod morjem, sploh ni bilo mogoče razlagati. V tem slučaju ni bilo misliti, da bi nas pustil, da bi se svobodno gibali po mili volji. Ali se nas bo nasilnim potom iznebil ali pa nas nekega dne kje postavil na suho ali pa do konca držal ujete, to so bile edine tri možnosti, ki jih je veljalo razmišljati. Da bi se pa mogli osvoboditi sami, kakor je sanjal harpunir, na to se mi ni zdelo vredno niti misliti.

Medtem pa je misel, ki se je zarila Ned Landu v glavo, kuhala v njem dalje. Skoraj sem slišal, kako je vse v njem vrelo kakor v ognjeniku. Zdajci je skočil pokonci, letel v krogu okoli kakor volk v kletki, potem pa začel z rokama in nogama tolči ob železne stene naše kabine. V resnici je bilo težko zdržati, kajti tudi glad je začel razjedati naša črева, stewarta pa ni bilo od nikoder. Povsod tiho kakor v grobu. Če neznanci niso imeli zlih namenov z nami, so pa morebiti na nas čisto pozabili. V Ned Landu, ki je imel posebno močan želodec, je kuhala jeza tako, da sem se bal najhujšega. Ako bi se bil zdaj kdo od posadke pokazal, primojveri, da bi ne bil prišel živ iz rok harpunirja!

Kanadec je divjal dobri dve uri. Vpil je in kričal, toda vse zaman! Železne stene so ostale neme. Iz trupa podmornice ni bilo slišati niti najmanjšega šuma, kakor da je vse v njej izumrlo. Niti se je kaj premaknilo niti zaškripalo niti se treslo. To je bilo siguren znak, da je ladja popolnoma počivala, zakaj, če se vijak vrti, se vsaj stene tresejo. Ni bilo dvoma, da je podmornica ležala globoko na dnu morja. Ta mir in tihota pa zavest, da smo takorekoč pokopani pod ogromno plastjo morja, je bila neznosna.

Pod vplivom tega duševnega stanja sem tudi jaz začel obupovati. Kako dolgo bo trajala naša ječa? Mogoče do smrti! Moje zaupanje v kapitana je začelo ginevati. Mil pogled tega moža, blagorodne črte obraza, njegovo plemenito obnašanje je izginjalo iz mojega spomina. Na mesto prejšnjega kapitana se je pojavila pred mojimi duševnimi očmi druga podoba — podoba neusmiljenega kruteža, kakršen je moral biti človek, ki se ni zmenil za življenje treh zemljanov, pa nas je puščal v tej strašni ječi pod morjem same. Čutil sem, da ta mož ne spada med človeštvo, iz katerega se je bil sam izključil, da mu je bila vsaka dobrota in miloba, vsako usmiljenje tuje, da je moral gojiti v srcu neizbrisljivo sovraštvo napram vsakemu bitju, ki nosi ime človek.

Ali je torej ta mož res imel namen, da nas v tem ozkem prostoru drži tako dolgo zaprte, dokler ne bi od gladu vzeli konec? Da nas izpostavi groznim mukam, ki so s tako počasno smrtjo združene? Da bi morebiti drug drugega napadli, oziroma se zmenili, da se sami ugonobimo? Glad ne pozna usmiljenja in človeka izpremeni v žival. Ta strašna misel se me je polastila z neodoljivo silo, domišljija pa je pripomogla k temu, da se me je polotil nov strah. Samo Konzulent je ostal miren, Ned Land pa je besnel in rjul ko divji.

V tem hipu se je zunaj začul šum. Po železnih tleh so doneli koraki. Zapahi so se odrivali, ključi v ključavnicah so se zavrteli, vrata so se odprla in vstopil je stewart.

Še preden sem se mogel zganiti, da bi se vrgel med nju, se je Kanadec z divjim skokom ko tiger vrgel na nesrečneža, ga podrl na tla in zagrabil za vrat. Pod železno pestjo Kanadca se je stewart davil, tako da njegovo življenje ni bilo več vredno počenega groša. Zdaj sva jaz in Konzulent priskočila in z vsemi silami skušala stewarta osvoboditi, da ga togotni Kanadec ne zadavi. Kar ostrmel sem, ko začujem v francoščini sledeče besede:

»Pomirite se, mojster Land; vi, gospod profesor, pa poslušajte!«

DESETO POGLAVJE.

Gospodar vseh morij.

Bil je poveljnik podmornice.

Začuvši njegov glas, je Ned Land takoj izpustil strežaja. Stewart, ki je bil komaj utekel smrti, je na mig kapitana opotekajoč se zapustil kabino. Tako je komandant imel svoje moštvo v oblasti, da stewart niti z najmanjšo potezo obraza ni izdal jeze, ki ga je morala spričo nenadnega napada Kanadca navdajati. Konzulent, ki ga je bil ta prizor proti njegovi navadi spravil pokonci, in jaz, ki sem bil popolnoma iz ravnotežja in nisem vedel, kaj naj si mislim, sva molče čakala, kako se bodo dogodki razvijali dalje.

Komandant se je uprl v rob mize, prekrižal roki čez prsi in nas z globoko pozornostjo motril. Ali se je obotavljal, da bi govoril dalje? Skoro se je zdelo, da obžaluje, da je bil tistih par francoskih besed izgovoril. Čuden mož! Ko je bil še nekaj hipov pomolčal, je začel mirno, toda zelo izrazito govoriti:

»Gospodje, govorim francosko prav tako dobro kakor angleško, nemško in latinsko. Lahko bi vam bil na vaša izvajanja odgovoril že pri našem prvem sestanku, toda bilo je nujno potrebno, da vas preje nekoliko spoznam, potem pa dobro premislim. Vaša povest, ki se je iz ust vsakega glasila bistveno enako, mi je dokazala, da ste mi dali o vaših osebah resnične podatke. Zdaj vem, da me je slučaj pripeljal skupaj z gospodom Petrom Arronaxom, profesorjem naravoslovja na pariškem muzeju, ki ima znanstveno misijo v inozemstvu, potem z njegovim služabnikom Konzulentom in pa s harpunirjem Ned Landom, po rodu Kanadcem s krova fregate »Abraham Lincoln«, ki spada k vojni mornarici združenih držav severne Amerike.«

»Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani«: 25. zvezek: Haggard HČI CESARJA MONTEZUME. 32 Din. vez. 42 Din. — 27. zvezek: Pregelj OTROCI SOLNCA 24 Din. vez. 32 Din — 28. zvezek: Haggard KLEOPATRA. 28 Din, vez. 40 Din — 29. zvezek: Savinšek IZPOD GOLICE. 30 Din. vez. 42 Din. — 30. zvezek: Sienkiewicz NA POLJU SLAVE. 28 Din. vez. 40 Din. — 31. zvezek: Conan Doyle, IZGUBLJENI SVET (The Lost World) Roman (s slikami). 24 Din. vez. 32 Din.

Dvokolesa

motorji, šivalni stroji, otroški in igračni vozički, pnevmatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franko.

„TRIBUNA" F. B. L.,
tovarna dvokoles in otroških vozičkov
LJUBLJANA, Karlovška cesta štev. 4.

Inserirajte v Slov. listu!

Spodnještajerska ljudska posojilnica
Registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v Mariboru

Sprejema vloge - daje posojila - Izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle

OBRESTUJE VLOGE PO NAJVIŠJI OBRESTNI MERI TER NE ODTEGUJE VLAGATELJEM RENTNEGA DAVKA

LJUDSKA POSOJILNICA
registrovana zadruga z **neomejeno** zavezo v **Ljubljani**

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka. Tudi rentni davek plačuje posojilnica sama. — Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo v lastni palači, zidani še pred vojsko iz lastnih sredstev. - Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 180 milijonov dinarjev

Popolnoma varno naložite svoj denar v

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z o. z.
na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«

Hranilne vloge se obrestujejo

najugodneje

Rentni davek od obresti hranilnih vlog, kateri znaša circa pol odstotka obresti, se ne odtegne vlagateljem. Varnost nudijo lastna palača, nadpolovica delnic hotela »Uniona«, hiše in zemljišča. Krediti v tekočem računu. Posojila proti poroštvu, vknjižbi na posestva itd. Denar se naloži lahko tudi po poštnih položnicah.

Garantirana konstrukcija!

Prostor za posteljnino.

Franc Jager
tapetništvo
Ljubljana, Sv. Petra nasip 29

Priporoča svoje najmodernejše spalne fotelje vseh vrst modroce, otomane itd.

Najmodernejša oblika!

Ako res cenite dobro kakovost

pri milu, tedaj vas ne bo mogla premotiti nobena druga še toliko hvalisana stvar. Vi boste prali vedno le z milom in to izrecno s pravim

terpentinovim milom

Gazela

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

Vzajemna zavarovalnica
v Ljubljani,
v lastni palači ob Miklošičevi in Masarikovi cesti.

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe, b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove in steklo proti razpoki in prelomu.
3. Sprejema v življenskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Zastopniki v vseh mestih in farah.

James Rotschild kot berač

V pariških umetniških krogih se mnogo govori o zanimivem dogodku znanega pariškega milijonarja barona Jamesa Rotschilda. Pripovedujejo, da se je Rotschild nekoč nahajal v tako bednem položaju, da ga je neki siromašni učenec slikarske akademije obdaril z nekaj soujі.

Povod tej nenavadni dogodivščini je dala neka zabava pri slavnem francoskem slikarju Delacroixu. Med povabljenci je bil tudi baron Rotschild. Tekom zabave je Rotschild opazil, da ga znameniti slikar zelo natančno opazuje. Ko ga je vprašal za razlog tega nenavadnega opazovanja, je slikar odgovoril: »Gospod baron, vi imate glavo, kakršno že dolgo iščem za neko mojo sliko. Pravkar delam sliko, na kateri je glavna oseba berač. Že več tednov iščem figuro za tega prosjaka, pa je ne morem najti. Vi, gospod baron, pa ste kakor nalašč ustvarjeni za to figuro. V imenu umetnosti vas prosim, da izvolite priti v moj atelje, da mi služite za model.«

Vsem je bila ta izvirna ideja zelo všeč in se se iz srca smejali slavnemu slikarju, ki bo najbogatejšega človeka Francije slikal kot berača. Rotschild sam je z navdušenjem sprejel šaljivo slikarjevo prošnjo in je že naslednji dan prišel v slikarjev atelje. Delacroix je bil prav navdušen za svojo idejo. Oblekel je Rotschilda v raztrgane cunje in začel slikati. Medtem pa je stopil v atelje eden izmed slikarjevih učencev. Ko pa je videl, da mojster dela, ga ni hotel motiti. Vendar je še prej segel v svoj žep in podaril ubogemu »beraču« 6 soujev. Rotschild je bil radi tega dogodka ganjen in se je potem informiral o mladeniču, ki ima tako dobro srce. Delacroix mu je dejal, da je to eden njegovih najbolj talentiranih učencev, pa tudi eden najbolj siromašnih. Rotschild si je zapisal njegovo ime in zapustil atelje. Dan pozneje je prejel revni slikarski učenec pismo s pečatom Rotschildove banke. Z drhtečo roko je odprl pismo in bral: »Včeraj ste mi izkazali dobroto s tem, da ste mi podarili 6 soujev. Čast mi je Vas obvestiti, da Vam z obrestmi vred dolgujem 10.000 frankov, ki so Vam na razpolago ob vsakem času v moji banki. James Rotschild.«

Lahko si mislimo, kako je bil siromašni slikar presenečen. Ko pa je od svojega mojstra zvedel, kdo je bil oni »berač« v ateljeju, se je ves vesel zahvalil bogatašu za plemeniti dar. Rotschild je še večkrat obiskal siromašnega slikarja in mu s svojimi darovi omogočil, da je končal svoje študije.

Modroce

otomane, divane, fotelje in vse tapetniške izdelke Vam nudi najsolidneje in najceneje Ignacij Narobe, tapetnik, Ljubljana, Gosposvetska cesta štev. 16 (pri »Levu«).

Špecerijsko in kolonijalno blago, umetna gnojila, cement itd. itd.
dobavlja
Gospodarska zveza v Ljubljani

Izdaja konzorcij »Slovenskega lista«. Zastopnik Miha Krek. Urejuje Ciril Kočevar. Tiska Jugoslovanska tiskarna. Zastopnik K. Čeč.